

Milliarder af kroner spildt på regulering af kvælstof

29.12.2000
Næstved
Fidende
Af Jørn Rasmussen

Pileallé 5, Vordingborg

SYNSPUNKT - Mangen en ressource er her i Danmark ofret på at holde regnskab med dette grundstof. Men spørgsmålet er, om ikke det ligger udenfor menneskelig formåden. Måske skulle vi her lade naturen råde, og underdanigt lade menneskene tilpasse sig dens luner.

I forbindelse med det politiske håndværk er megen fornuft og saglighed blevet ofret på kvælstofalteret.

Overlæge Jørgen Røjel skriver i sin bog *Fra Anarki til Hysteri* fra 1990, at vandmiljøplanen simpelthen er et politisk justitsmord overfor landbruget, og om en lovgivning på et fuldstændig usejriøst grundlag. Love der strider mod formel logik og sund fornuft, og de kan ikke efterleves i praksis.

22 kendte internationale forskere gennemgik i 1988 dansk miljøforskning. Været gik det ud over Centret for Jordøkologi, der var ansvarlig for den herostratisk berømte totalkvælstofbalance, der var basis for NPO-redegørelsens skøn over kvælstofudvaskningen fra landbrugsarealerne. De internationale forskere frakendte ganske enkelt Centret for Jordøkologi enhver videnskabelig kompetence!

Med udgangspunkt i cand. agro. P. Vejby-Sørensen's artikel i *Effektivt Landbrug* fra april 1991 (som jeg netop har fundet i skrapbunken), skal følgende fremhæves:

I verdenshavene og i upåvirkede havområder er N/P-forholdet altid 7:1, uanset om koncentrationerne er høje eller lave (...) havmiljøet søger mod idealforholdet 7:1, og det er ingen tilfældighed.

På samme måde, som organismer har systemer, der regulerer temperatur, fug-

tighed, pH, blodtryk og meget andet, har havet bl.a. et reguleringssystem, der sørger for, at N/P forholdet er 7:1.

Mængden af fosfor (P) der hovedsagelig beror på geokemiske forhold og menneskeskabte udledninger, er den givne størrelse, mens mængden af kvælstof (N) tilpasses på en syv gange så høj vægt.

Er der mange N-atomer, sendes nogle op i atmosfæren f.eks. ved hjælp af denitrifikation til frit kvælstof, som er luftens hovedbestanddel. Er der for få N-atomer (lavt N/P), går eksempelvis blågrønnerne i vækst og fikserer frit kvælstof fra luften på lignende måde som bælgplanterne. Men ulempen er, at alger producerer under sådanne betingelser ikke accepteres af fødekæden. Det vides, at artssammenhængen ændres, så der bliver flere giftige blågrønner. Endvidere kan der være tale om, at N/P forholdet påvirker algerne's fysiologi på en uheldig måde.

Når alger går i forrådnelse, er det således ukorrekt at konkludere entydigt, at produktionen har været for stor. Måske har algerne (på grund af kvælstofmangel) ikke været et passende fødegrundlag for zooplankton. Derfor forsvinder livet, og ilten opbruges ved algerne nedbrydning.

I overensstemmelse hermed sker sensommeropblomstringerne af blågrønner altid efter, at N/P-forholdet har været i bund, jf. Miljøstyrelsens målinger af N og F på månedsbasis på 16 lokaliteter i 1970 - se

www.farman.dk/miljoe/pvejby.html.

I Østersøen importerer blågrønnerne hvert år mellem 200.000 og 300.000 tons kvælstof fra luften (mere end det tre-dobbelte af dansk udledning til Kattegat og Bælthavet) for at skaffe kvælstof til havet. Derfor jo mindre kvælstof landbruget udleder, des mere skal de giftige blågrønner fikse kvælstof fra luften for at tilstræbe N/P idealforholdet på 7 : 1, på samme måde som varmblodige pattedyr tilstræber en bestemt legemstemperatur.

P V-Sørensen slutter »Ligesom kommandoøkonomien har lidt nederlag, vil også kommandøkologien gøre det (...) De nuværende eksperimenter betales i første omgang af kommunerne og landbruget. Kommunerne må investere i dyr og delvis unødvendig kvælstofrensning. Landbruget trues med en meningsløs afgift på et vigtigt produktionsmiddel. Men milliardregningen ruller naturligvis videre til alle i samfundet. Kvælstofbeholdningen vil i bedste fald være uden praktisk betydning for det danske havmiljø«.

Der er snart 10 år siden at ovenstående blev fremført. Jeg har løbende sammenholdt hans teorier, som bekræftes af Miljøstyrelsens egne målinger, med andre fremførte, og tilsyneladende er hans gældende den dag i dag, hvorimod teorierne der ligger bag de officielle vandmiljøplaner løbende må justeres, når de målsatte resultater udebliver.

Hvis den nuværende politik på området er videnskabelig uholdbar har det bevirket at:

• Dambrug er unødigt blevet nedlagt.

Kommunerne må investere i dyr og delvis unødvendig kvælstofrensning. Landbruget trues med en meningsløs afgift på et vigtigt produktionsmiddel. Kvælstofbeholdningen vil i bedste fald være uden praktisk betydning for det danske havmiljø, lyder nogle af konklusionerne i denne synspunktsartikel.

• Landbrug har (delvis) foretaget unødige investeringer. (Små familiebrug er ramt hårdest).

• Kommunerne har fejlinvesteret i for kerte rensningsanlæg, som bedre kunne være anvendt til hospitaler og nedbringelse af ventelister.

• Miljøafgifter er generelt steget til et højere niveau.

Alt i alt er det primært de svageste der har betalt den højeste pris (som bekendt skal små indtægter betale samme afgift som høje indtægter), og aktive erhvervsfolk har haft unødige bekymringer, medens embedsmændene, ukritiske medier og populistiske politikere har haft kronede dage. De har jo god samvittighed, fordi de ikke producerer noget, der direkte berører naturen. At forklare dem, at de med deres sandsynlige fejlagtige lovgivning indirekte har gjort skade, forstår de garanteret ikke en brik af.

Det kunne være interessant om de elektroniske mediers ynglingspolitiker Jørn Jespersen (SF) havde nogle kommentarer til P Vejby-Sørensen's teorier.